

బంతి

భారతదేశంలో పండించే పూలలో బంతి పేరెన్నిక గన్నది. బంతిలో చాలా ఆకర్షణీయమైన రంగులు, సైజులు, ఆకారాలతో బాటు ఎక్కువ కాలం నిలువ వుండే స్వభావం వున్నందువలన పూలసాగుదారుల్ని మరియు వ్యాపారస్తుల్ని విశేషంగా ఆకర్షిస్తుంది.

వాతావరణం : బంతి పెరుగుదలకు, పూల దిగుబడికి ఎక్కువ తారతమ్యాలు లేని వాతావరణం అనుకూలం. వాతావరణ పరిస్థితుల్ని బట్టి బంతిని జూలై మొదటి వారం నుండి ఫిబ్రవరి మొదటి వారం వరకు నాటితే మార్కెట్ కు పూల సరఫరాని అక్టోబర్ నుండి ఏప్రిల్ మాసం వరకు చేయవచ్చు. సెప్టెంబరులో నాటిన పంట నుండి పూల దిగుబడి బాగా వస్తుంది. వర్షాకాలంలో పూలపై వర్షం పడిన ఎడల లేదా వేసవిలో హెచ్చు ఉష్ణోగ్రత వలన పూల నాణ్యత దెబ్బతింటుంది.

నేలలు : నీరు త్వరగా యింకిపోయే స్వభావం గల అన్ని రకాల నేలల్లో బంతిపూలను సాగుచేయవచ్చు. ఉదజని సూచిక 7.0-7.5 మధ్య గల నేలలు అనుకూలం. సారవంతమైన గరపనేలలు బంతికి అత్యంత అనుకూలమైనవి. సాగుచేసే ప్రదేశంలో నీడ వుండకూడదు. నీడలో బాగా పెరుగుతుంది. కాని పూలు పూయవు.

రకాలు

ఆఫ్రికన్ బంతి : ఇది ఎత్తుగా పెరిగే దృఢమైన మొక్క. దీనిలో ఒంటి రెక్క నుండి ముద్దగా, పెద్దగా వుండే రకాలు వున్నాయి. పూలు నిమ్మ రంగు నుండి పసుపు, బంగారు వర్ణం నుండి నారింజ రంగు వరకు అనేక వర్ణాల్లో వున్నాయి.

ఫ్రెంచ్ మేరీగోల్డ్ : ఇవి పొట్టిగా, గుబురుగా పెరిగి అనేక ఒంటి రెక్క లేదా ముద్దగా వుండే పూలు పూస్తాయి. పూల రంగులు పసుపు నుండి నారింజ, ఎరుపు వర్ణం కల గోధుమ, ఎరుపు, బంగారు పసుపు మరియు వివిధ రంగులు మిళితమై వుంటాయి.

వ్యాపార సరళిలో సాగుకి ఆఫ్రికన్ బంతికి, ఫ్రెంచి బంతికన్నా ఎక్కువ డిమాండ్ వుంది. ఇవే కాకుండా మేలైన రకాలు పూసా నారింగ్ గైండా, పూసా బసంతి గైండా, యుండియు-1 రకాలు కలవు.

ప్రవర్ధనం : బంతిని విత్తనం ద్వారా కాని, కత్తిరింపులు నాటి కాని ప్రవర్ధనం చేయవచ్చు.

విత్తన మోతాదు, విత్తే పద్ధతి : ఎకరానికి సరిపడే నారు పెంచడానికి 800-1000గ్రా.ల విత్తనం అవసరం. విత్తనాలను ఎత్తైన మడులు తయారుచేసి విత్తాలి. మళ్ళు తయారు చేసే సమయంలో 1 చదరపు మీటరుకి 8-10 కిలోల బాగా చివికిన పశువుల ఎరువు వేయాలి. విత్తడానికి మొదలు ఫాలిడాల్ పొడి చల్లితే చీమలు, చెదలు నుండి రక్షించవచ్చు. సాధారణంగా 5-7 రోజుల్లో విత్తనాలు మొలకెత్తుతాయి.

విత్తే సమయం : మూడు సీజన్లలో అంటే వర్షాకాలం, శీతాకాలం మరియు వేసవి పంటగా సాగుచేయవచ్చు.

సీజను	విత్తే సమయం	నాటే సమయం
1. వర్షాకాలం	జూన్ మధ్య కాలం	జూలై మధ్యకాలం
2. శీతాకాలం	ఆగష్టు మధ్యకాలం	సెప్టెంబర్ మధ్యకాలం
3. వేసవి కాలం	జనవరి మొదటి వారం	ఫిబ్రవరి మొదటి వారం

కత్తిరింపులు : కొన్ని రకాల్లో విత్తనం ఏర్పడదు. ఈ రకాలను కాండపు ముక్కలను నాటి ప్రవర్ధనం చేయాలి. దీని కొరకు కొమ్మల చివర గల మృదువైన 10 సెం.మీ. పొడవుగల భాగాన్ని కత్తిరించి, చివర ఒకటి లేక రెండు జతల ఆకులు వుంచి తేమ గల యిసుకలో(కుండి లేక మడుల్లో) నాటాలి. వ్రేళ్ళు బాగా రావటానికి గాను నాటడానికి ముందు ఈ కత్తిరింపుల మొదటి భాగాన్ని సెరాడిక్.బి లేదా రూటెక్స్ హార్మోన్ పొడిలో ముంచిన తరువాత నాటాలి. నాటిన వెంటనే కుండలను నీడలోనికి మార్చాలి. ఒకవేళ మడిలో నాటినట్లైతే నీడ కల్పించాలి. ఇసుకలో చెమ్మ ఆరిపోకుండా క్రమం తప్పక నీరు చిలుకరించాలి. నాటిన 8-10 రోజుల్లో వేరుతొడగడం గమనించవచ్చు. వేరు వ్యవస్థ బాగా ఏర్పడిన తరువాత వీటిని నాటుకోవాలి.

నాటే విధానం : నెల వయసు, 3-4 ఆకులు గల మొక్కలు నాటడానికి అనుకూలం. నారుని సాయంకాలం వేళలో నాటుకుంటే బాగా పాతుకుంటాయి. ఆఫ్రికన్ బంతి మొక్కల్ని 40×30 సెం.మీ. దూరంలోను, కత్తిరింపులను 30×20 సెం.మీ. దూరంలోను నాటుకోవాలి. ఫ్రెంచి బంతి మొక్కల్ని 20×20 సెం.మీ. దూరంలో, కత్తిరింపులను 20×10 సెం.మీ. దూరంలో నాటితే పూల దిగుబడి బాగా వుంటుంది.

ఎరువులు : చివరి దుక్కిలో ఎకరానికి 20 టన్నుల చొప్పున బాగా చివికిన పశువుల ఎరువు వేసి కలియ దున్నాలి. దీనితో బాటుగా 20-40 కిలోల నత్రజని, 80 కిలోల భాస్వరం, 80 కిలోల పొటాష్నిచ్చే ఎరువులు వేయాలి. నాటిన 37 రోజులకి 20-40 కిలోల నత్రజని పైపాటుగా వేసి నీరు పెట్టాలి.

నీటియజమాన్యం : నాటిన 55-60 రోజుల వరకు అంటే శాఖీయ పెరుగుదల సమయంలోను, పూతదశలోను నేలలో తగినంత తేమ వుండేలా చూడాలి. ఏ దశలోనైనా మొక్కలు నీటి ఎద్దడికి గురైతే, పెరుగుదల మరియు పూల దిగుబడి తగ్గుతుంది.

పించింగ్ : ఎత్తుగా పెరిగే ఆఫ్రికన్ బంతి రకాల్లో పెరుగుదల ఎక్కువగా ఉండి చివరిగా పూమొగ్గ ఏర్పడుతుంది. అప్పుడే ప్రక్క కొమ్మలు ఏర్పడతాయి. దీనికి బదులుగా నిటారుగా పెరుగుతున్న బంతి మొక్క కాండపు చివరి భాగాన్ని ముందుగానే గిల్లివేస్తే, అనేక ప్రక్క కొమ్మలు తొందరగా ఏర్పడతాయి. ఈ కొమ్మలపై పూలు ఏర్పడి పూల దిగుబడి పెరుగుతుంది. నాటిన 40వ రోజు పించింగ్ చేస్తే పూల దిగుబడి పెరుగుతుంది. మామూలుగా గుబురుగా పెరిగే రకాలకు పించింగ్ అవసరం లేదు.

పూల కోత : బంతి పూలను బాగా విచ్చుకున్న తరువాత కోయాలి. పూలను ఉదయం కాని సాయంత్రం కాని కోయాలి. కోతకు ముందు నీటి తడియిస్తే పూలు కోత తరువాత ఎక్కువ కాలం తాజాగా వుండి నిలువ వుంటాయి. సకాలంలో పూలకోతలు చేస్తూ వుంటే పూల దిగుబడి పెరుగుతుంది.

దిగుబడి : సాధారణంగా ఎకరాకు 4-5 టన్నుల వరకు పూల దిగుబడి వుంటుంది.

సస్యరక్షణ

పురుగులు

పేను : పెద్ద, పిల్ల పురుగులు మొక్కల పూ మొగ్గల్ని ఆశించి నష్టపరుస్తాయి. వీటి నివారణకు లీటరు నీటికి మోనోక్రోటోఫాస్ 1.5మి.లీ. లేదా మలాథియాన్ 2 మి.లీ. లేదా డైమిథోయేట్ 1.5 మి.లీ. 15 రోజుల వ్యవధితో పిచికారి చేసి నివారించవచ్చు.

త్రిప్లె(తామర పురుగులు) : పిల్ల, తల్లి పురుగులు ఆకులు, పూల నుండి రసాన్ని పీలుస్తాయి. ఆకుల మీద తెల్లని మచ్చలు కనిపిస్తాయి. ఇవి ఆశించిన పూ మొగ్గలు గోధుమ రంగుకు మారి, ఎండిపోతాయి. నివారణకు మోనోక్రోటోఫాస్ 1.5మి.లీ. లేదా డైమిథోయేట్ 1.5మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేయాలి.

మొగ్గతొలిచే పురుగులు : గుడ్ల నుండి వెలువడిన చిన్న లార్వాలను పూలమొగ్గల్ని తొలిచి వేస్తాయి. పెరిగే లార్వాల పూల భాగాల్ని తింటాయి. ఇవి ఆశించిన పూ మొగ్గలు విచ్చుకోవు. వీటి నివారణకు ఎండోసల్ఫాన్ 2 మి.లీ.లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.

తెగుళ్ళు

నారుకుళ్ళు తెగులు : నేలలో తడి ఎక్కువగా ఉండి, వెచ్చని వాతావరణంలో ఈ తెగులు వ్యాప్తి చెందుతుంది. మొలకెత్తుతున్న లేత మొక్కలు చనిపోతుంటాయి. దీని నివారణకు వేసవిలో నారుమళ్లను సోలరైజేషన్ (సూర్యరశ్మితో భూమిని వేడిచేయడం) చేయాలి. మళ్లను పరిశుభ్రంగా వుంచాలి. నేలను లీటరు నీటికి 2గ్రా. కాప్టాన్ లేదా 1గ్రా. కార్బండైజిమ్ కలిపిన మందు ద్రావణంతో తడపాలి.

ఆకుమచ్చ : తేమతో కూడిన వెచ్చని వాతావరణంలో వ్యాప్తి చెందుతుంది. ఈ మచ్చలు కొన్నిసార్లు బూడిద రంగు లేదా నల్లని రంగుతో ఆయా శీలీంధ్రాన్ని బట్టి వుంటాయి. నివారణకు తోటను శుభ్రంగా వుంచుకోవాలి. అలాగే లీటరు నీటికి 2.5గ్రా.ల మాంకోజెబ్ కలిపి పిచికారి చేయాలి.

వివిధ పూల మొక్కల సాగుపై మరిన్ని వివరాలకు సంప్రదించాల్సిన చిరునామా:
“సీనియర్ సైంటిస్ట్(హార్టికల్చర్), అఖిల భారత సమన్వయ పూల మొక్కల పరిశోధనా పథకం,
రాజేంద్రనగర్, హైద్రాబాద్- 500 030”

ఫోన్ నెం. 040-24015011 ఎక్స్టెన్షన్ - 429 లేదా 040-24011649

